

Ο δερβίσης του ρεμπέτικου

/ [Πεμπτουσία](#)

Image not found or type unknown

Προϊόν αστικού λαϊκού πολιτισμού το ρεμπέτικο τραγούδι μας πηγαίνει χρόνια πίσω, στην εποχή που η σύγχρονη πόλη συστήνεται με τον ιδιαίτερο τρόπο ζωής της, τις φτωχογειτονιές, τους πρόσφυγες και τους αποπτωχευμένους αγρότες. Το ρεμπέτικο εγκαταστάθηκε σχετικά σύντομα στη ζωή της πόλης και της ιστορίας, έγινε μουσική παράδοση και στοιχείο της καθημερινότητας. Είναι δύσκολο να παρακολουθήσουμε την διαδρομή του στο χρόνο και τη θέση του στο πολιτισμικό μας γίγνεσθαι. Επίσης δεν μπορούμε να ορίσουμε το ακριβές χρονικό σημείο έναρξης του, ή να πούμε ότι φέρει τη σφραγίδα κάποιου πρώτου δημιουργού και να εντοπίσουμε το δικό του «πατριάρχη».

Οι απαρχές του βρίσκονται στα ακριτικά, τα σμυρναίικα, τα νησιώτικα, τα δημοτικά μας τραγούδια, στους βυζαντινούς μουσικούς τρόπους, στα παραδοσιακά όργανα που ξαναφτιάχνονται και ξαναχρησιμοποιούνται με ένα άλλο παίξιμο. Ένα άλλο σημείο που το κατατάσσει στα όρια της παράδοσης είναι ο

τρόπος παραγωγής του: στηρίζεται στην προφορική παράδοση, έχει μη σημειογραφικές και γραπτές μουσικές αναφορές, και παραδοσιακό τρόπο τεχνικής και διάδοσης, στοιχεία που μαρτυρούν τους δεσμούς του με μια μακρά μουσική παράδοση.

«Για μας να πούνε ότι ο τάδε είναι δερβίσης ήταν μεγάλο πράγμα. Εμείς εννοούμε καλό παιδί, έξυπνος, ήσυχος. Όλες του οι δουλειές είναι φρόνιμες, είναι καλές, ό,τι κάνει. Δερβισόπαιδο. Αυτή η κουβέντα είναι τούρκικια και μάλλον θέλει να πει ότι είναι παπάς ή μάλλον μοναχός. Βλέπεις τι πράγματα είχαμε στο νου μας; ... Ή κουτσαβάκης ή μάγκας ή δερβίσης, όλα αυτά είναι ένα. Με τη διαφορά ότι ανώτερος απ' όλους ήταν ο δερβίσης.»

Μάρκος Βαμβακάρης

Με αυτά τα λόγια ο Μάρκος Βαμβακάρης αποτυπώνει το ιστορικοκοινωνικό πλαίσιο της εποχής και τις αντιλήψεις του κόσμου που πρωτακούστηκαν τα ρεμπέτικα. Ο λόγος του Βαμβακάρη μας ξαναγυρνά στην καθ' ημάς Ανατολή, μας δίνει μια εικόνα υπερεθνικής σχέσεως και πολιτισμικής διασύνδεσης των λαών. Στο ρεμπέτικο διασώθηκε ο απόηχος του κόσμου των δερβίσηδων, με τις συνήθειες τους, τις τελετουργίες τους, τις εκπτώσεις τους.

Με τον όρο δερβίσης, τα ρεμπέτικα τραγούδια και οι φορείς του εννοούν τον λεβέντη, τον νταή, το ζειμπέκη, το δερβισόπαιδο. Κι ένας τέτοιος ήταν ο Μάρκος Βαμβακάρης, ο αντιπροσωπευτικότερος δεξιοτέχνης του είδους. Στις 8 Φεβρουαρίου του 1972, ο Μάρκος Βαμβακάρης πέρασε στην ιστορία, αφήνοντας μια τεράστια παρακαταθήκη.

Η περίοδος λίγο πριν το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο ήταν ίσως η παραγωγικότερή του. Μεταξύ άλλων το 1935 γράφει και ηχογραφεί τη «Φραγκοσυριανή», το γνωστότερο ίσως τραγούδι του, το οποίο όμως έγινε επιτυχία 25 χρόνια αργότερα με τη φωνή του Γρηγόρη Μπιθικώτση.

%kardia%